Pohod po Jur?i?evi poti

Sob, 02.03.2024 - 18:05
Natisni

Višnja Gora - Muljava, 2. marec 2024 - Predsednik Državnega sveta Marko Lotri? se je na povabilo župana Ob?ine Ivan?na Gorica, državnega svetnika Dušana Strnada kot pohodnik in slavnostni govornik udeležil jubilejnega 30. pohoda po Jur?i?evi poti od Višnje Gore do Muljave. 30. pohod je bil posve?en 180-letnici rojstva pisatelja Josipa Jur?i?a.

V slavnostnem nagovoru je predsednik DS naslovil aktualnost in pomen Jur?i?evega literarnega ustvarjanja, njegovega ?asnikarskega dela in politi?nega udejstvovanja ter pomen planinarjenja in skrbi za naravo. Nagovor v nadaljevanju navajamo v celoti.

Spoštovani,

po?aš?en sem, da vas lahko v imenu Državnega sveta, drugega doma slovenskega parlamenta in prvega doma civilne družbe, ter v svojem osebnem imenu nagovorim na že 30. jubilejnem pohodu po Jur?i?evi poti, v ? asu, ko se spominjamo 180-letnice pisateljevega rojstva.

Ob prebiranju del avtorja prvega slovenskega romana, prvega zgodovinskega romana in prve slovenske zgodovinske tragedije, se zavemo, kako zelo je ?as relativen, ali pa morda, kako malo se je v vsem tem ?asu spremenilo, medtem, ko se je hkrati spremenilo vse. ?eprav je od prvega izida Kozlovske sodbe v Višnji gori minilo že 157 let, se zdi, da nekateri še vedno tepejo oslovo senco, medtem, ko drugi to opazujejo z zavezanimi o?mi.

V lu?i kme?kih protestov, ki se odvijajo ne le v Sloveniji temve? širom Evropske unije, je prav, da se spomnimo tudi odnosa tedanjih ljudi do pridelovanja hrane, ki ga je Jur?i? opisal v romanu Rokovnja?i. Ko je snubec družini svoje ljubljene omenil, da ne bo po zemlji ril, ampak bo moko kupoval v trgovini, so mu odgovorili: »*Greh je za take re?i denar izmetavati, ki doma same zrastejo, ?e se ?lovek giblje in zemlje ne pusti tako pregrešno v plevelu zaraš?ene, kakor jo puš?aš ti. Kaj vendar misliš? ?emu ti je kmetija, ?e ne kmetuješ?*«

Kmetje danes še kako dobro razumejo pomen pridelave hrane, pripravljeni so prispevati k ve?ji samooskrbnosti in varnosti naroda – saj hrana vendarle je strateško orožje – zdi pa se, da država in tudi Evropska unija kot celota tega dejstva ne jemljeta dovolj resno, ko namesto, da bi spodbudili pridelavo zdrave, lokalno pridelane hrane, pred kmeta postavljata vedno nove birokratske in finan?ne ovire ter sprejemata zakone in predpise, ki z uvajanjem prekomernih omejitev kmetovanje ovirata ali celo onemogo?ata.

S tem se ne škoduje le kmetu. S tem se škoduje celotnemu prebivalstvu, ki bo posledi?no odvisno od uvožene hrane pogosto slabše kakovosti. Hkrati se moramo vsi, na prvem mestu odlo?evalci, zavedati tudi, da so kmetice in kmetje arhitekti in vzdrževalci krajine, ki jo vsi ob?udujemo.

Jur?i? je bil mojster besede. Kljub temu, da je umrl relativno mlad, je ustvaril bogato zapuš?ino, iz katere se imamo še marsi?esa nau?iti. Med drugim tudi tega, kar je dobro vedel sam: da je prenos znanja med generacijami zlata vreden. Kdo ve, koliko literarnih del, ?e sploh, bi napisal, ?e ne bi v rosnih letih imel

starega o?eta, ki mu je bil u?itelj pri odkrivanju sveta in mu je s tem, ko mu je pripovedoval pravljice o ? arovnicah in strahovih, prigode iz ?asa turških napadov, o tihotapcih in rokovnja?ih in še marsi?em zbudil veliko domišljijo in mo?no ljubezen do doma?e besede.

Zavedanje pomena prenosa znanja med generacijami na eni - in dejstvo, da smo starajo?a se družba na drugi strani, od nas terjata, da o medgeneracijskem sožitju ne le govorimo, temve? storimo vse, kar je v naši mo?i, da ga tudi v celoti udejanjimo.

V ?asu, ko so Slovenci živeli pod tujim jarmom v Avstrijskem cesarstvu in kasneje v Avstro-ogrski je bil Jur ?i? urednik pri ?asopisu Slovenski narod in sourednik Zvona, najstarejše slovenske revije za literaturo, kulturo in družbo. Ob svojem delu je snoval slovenski literarni program in podarjal pomembnost slovenskega jezika, nujnost osamosvojitve Slovencev in podpiral narodno literaturo.

Kot razgledan posameznik, ki je izkušnje nabiral tudi izven današnjih meja Slovenije, je ?util, da se mora vklju?iti tudi v politi?no življenje. V sedemdesetih letih 19. stoletja, ki jih je zaznamoval razdor na mladoslovence in staroslovence in hkrati izreden pritisk nemške liberalne vlade z Dunaja na slovenski tabor, je postal ena izmed osrednjih osebnosti slovenskega politi?nega življenja v Ljubljani.

Na ra?un politi?nega udejstvovanja je najverjetneje napisal kako literarno delo manj, zagotovo pa je Josip Jur ?i? eden izmed velikih žena in mož iz naše preteklosti, ki so prispevali k temu, da so se tiso?letne sanje Slovenk in Slovencev o lastni državi udejanjile.

Kljub temu, da je Jur?i?a že v 19. stoletju skrbela slovenska razcepljenost, in kljub temu, da razcepljenosti še vedno nismo presegli, smo pri pomembnih vprašanjih v preteklosti vendarle bili sposobni potisniti lastne parcialne interese na stran in stopiti skupaj z namenom doseganja višjega cilja v dobrobit vseh državljank in državljanov in to naj nam bo vzor in vodilo tudi v prihodnje.

In vse to bomo zmogli lažje, ?e bomo ohranili zdravega duha v zdravem telesu. Na tem mestu se želim še posebej zahvaliti vsem ?lanom planinskega društva, vodnicam in vodnikom in predsedniku Planinske zveze Slovenije, da s številnimi aktivnostmi krepite zavedanje o pomenu planinarjenja, gorništva in skrbi za naravo. Pa tudi, da nam dajete napotke, kako naj se teh aktivnosti lotimo varno.

Spoštovani zbrani,

dovolite mi, da si za konec sposodim še en citat literata, kateremu v ?ast smo danes zbrani: »*Kjer je nevednost, tam je mnogo neumnosti, prazne vere in vraž.*« Nadejam se, da boste tudi v prihodnje z dogodki, kot je današnji, prispevali k temu, da bo neumnosti, prazne vere in vraž na slovenski zemlji ?im manj.

Hvala.

Foto: Anamarija Špeli?/DS in Benjamin Beci/DS.